

Olena Shebanina,

Doctor of Economic Sciences, Professor, Mykolaiv national agrarian university, Ukraine

Reshetilov Heorhii,

Doctor of Philosophy, Associate Professor of the Department of Public Management and Administration and International Economics, Mykolaiv National Agrarian University, Mykolaiv, Ukraine.

**ВПЛИВ АГРАРНИХ СУБСИДІЙ ЄС НА ЕКОЛОГІЧНУ СТАЛІСТЬ
СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННЯ
THE EFFECT OF EU AGRICULTURAL SUBSIDIES ON THE
ENVIRONMENTAL SUSTAINABILITY OF AGRICULTURAL LAND USE**

Набуття членства в Європейському Союзі вимагає від України реалізації ефективних екологічних реформ, які кардинально змінять економіку країни і наблизять її до принципів Європейського Зеленого курсу. Однак найближчим часом земельні ресурси аграрного сектора потребуватимуть відновлення не тільки через наслідки військових дій, а й через інтенсивне використання агротехнологій, які значно виснажили більшу частину земель в Україні.

Європейський Союз вже давно визнаний лідером у розробці та впровадженні політик, що сприяють сталому розвитку сільського господарства, зокрема в контексті збереження природних ресурсів і боротьби з кліматичними змінами. Одним з основних інструментів підтримки є аграрні субсидії, які надаються сільським господарствам для забезпечення економічної та екологічної сталості. Проте виникають питання щодо їх реальної ефективності у сприянні екологічному землекористуванню.

Реалізація Цілей сталого розвитку (ЦСР) в країнах-членах ЄС перетворилося об'єднуючою платформою для забезпечення екологічної, економічної та соціальної сталості в глобальному масштабі. ЦСР стають орієнтиром для інтеграції екологічних стандартів у сільськогосподарську політику країн ЄС. Зокрема, вони сприяють впровадженню практик, що забезпечують збереження природних ресурсів, покращення стану ґрунтів,

водних ресурсів та біорізноманіття, що є важливим аспектом аграрних субсидій ЄС. Ці субсидії, орієнтуючись на принципи сталого розвитку, стимулюють фермерів застосовувати екологічно чисті агротехнології, які сприяють досягненню глобальних екологічних цілей, таких як скорочення викидів парникових газів та збереження біорізноманіття [1].

Спільна аграрна політика Європейського Союзу включає широкий спектр субсидій, що охоплюють як загальні платіжні системи, так і підтримку конкретних екологічних ініціатив. Серед основних механізмів варто виділити:

- прямі платежі, надання яких передбачає, що найбільш значуща частина аграрних субсидій надаються за умови виконання стандартів екологічної сталості, таких як збереження ґрунтів, водних ресурсів та біорізноманіття;

- агроекологічні програми, передбачають фінансування, яке надається сільському господарству за умови впровадження практик, що сприяють збереженню навколишнього середовища, таких як органічне землеробство, агролісівництво та інтегроване управління шкідниками;

- програми розвитку сільських територій - ці програми підтримують інноваційні технології та практики, що мають позитивний вплив на екологічну сталість [2].

В цілому, система аграрних субсидій, зокрема в країнах Європейського Союзу, орієнтована на підтримку таких ініціатив, як агроекологічні практики, органічне землеробство, збереження біорізноманіття та зниження викидів парникових газів. Вони стимулюють фермерів до застосування інноваційних методів ведення господарства, які мають позитивний екологічний ефект.

Важливим аспектом є також підтримка збереження ґрунтів та водних ресурсів. Земельні субсидії, що надаються фермерам за впровадження практик, які сприяють зменшенню ерозії ґрунтів, збереженню водних ресурсів і поліпшенню структури ґрунтів, мають суттєвий екологічний ефект. Це, в свою чергу, покращує продуктивність землі і забезпечує довгострокову сталість сільськогосподарського виробництва.

Однак, незважаючи на численні переваги аграрних субсидій, існують й певні виклики, пов'язані з їх реалізацією. Зокрема, багато субсидій орієнтовані на підтримку традиційних сільськогосподарських практик, що можуть не завжди враховувати екологічні вимоги. Часто існує необхідність у більш чітких і специфічних екологічних стандартах, які б сприяли адаптації аграрного сектору до сучасних екологічних вимог. Важливо також враховувати, що субсидії мають бути гнучкими і адаптованими до різних регіональних особливостей та змін клімату [3]. Крім того, ефективність аграрних субсидій безпосередньо залежить від їх моніторингу та оцінки. Для того, щоб субсидії мали дійсно позитивний екологічний вплив, необхідно проводити постійний контроль за їх використанням та забезпечувати належний моніторинг змін, що відбуваються в екологічних системах. Це дозволить оперативно коригувати політику та вдосконалювати механізми фінансування, щоб досягти максимальних результатів у збереженні природних ресурсів.

З вище викладеного можемо зробити висновок, що аграрні субсидії мають важливий вплив на екологічну сталість сільськогосподарського землекористування. Однак для того, щоб ці субсидії дійсно сприяли сталому розвитку, необхідно вдосконалювати їх структуру, впроваджувати більш чіткі екологічні вимоги та забезпечувати ефективний контроль за їх реалізацією. Це дозволить не лише зберегти природні ресурси, але й забезпечити довгострокову економічну та екологічну сталість аграрного сектору в умовах змінного клімату та глобальних екологічних викликів.

Список використаних джерел:

1. European Commission. (2022). Common Agricultural Policy: Greening and Sustainable Development. URL: <http://surl.li/wrmxpu>
2. Кваша С.М., Вакуленко В.Л. Спільна аграрна політика європейського союзу: досвід та перспективи для України. Інтелект XXI: світова економіка та міжнародні відносини. № 4 2023. С. 9-13

3. Сільське господарство України: від російського вторгнення до європейської інтеграції. Дослідницька служба Європейського парламенту. URL: <http://surl.li/wrpabl>

Veacheslav Shebanin

doctor of Technical Sciences, Professor, Mykolayiv National Agrarian University, Ukraine

Kormyshkina Iryna

doctoral student of the department of public management and administration and international economy, Mykolaiv national agrarian university, Ukraine

**ЄВРОПЕЙСЬКА МОДЕЛЬ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО
ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ КОМПЛЕКСНОГО
ВІДНОВЛЕННЯ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД УКРАЇНИ
THE EUROPEAN MODEL OF AGRICULTURAL LAND USE AS A TOOL
FOR COMPREHENSIVE RESTORATION OF TERRITORIAL
COMMUNITIES OF UKRAINE**

У післявоєнний період відновлення територіальних громад України потребує системного підходу до вирішення ключових економічних і екологічних проблем. Одним із найбільш важливих аспектів є ефективне використання земельних ресурсів. Земля виступає основним фактором виробництва та стратегічним активом для розвитку сільських територій. Враховуючи масштаби руйнувань і наслідки бойових дій, важливим є розробка та впровадження європейської моделі сільськогосподарського землекористування як основи для відновлення та розвитку територіальних громад. Формування ефективної моделі землекористування є важливим інструментом для стимулювання економічного зростання, поліпшення екологічного стану та розвитку місцевої економіки. В умовах поствоєнного періоду це передбачає створення сприятливих умов для впровадження прогресивних сільськогосподарських технологій, здійснення ґрунтозахисних